

MIGRATSIYA SOHASIDA XALQARO HAMKORLIGI**Mirzayeva Shirin Nodirovna**

O'zbekiston Respublikasi, Samarqand iqtisodiyot va servis instituti,
"Real iqtisodiyot" kafedrası assistenti, mustaqil tadqiqotchi
Muallifning elektron manzili: mirzayevashirin502@gmail.com
ORCID raqami: <https://orcid.org/0009-0005-0035-636X>
Muallifning uyali aloqa raqami: +998905020271

Ochilov Javohir Vohid o'g'li

O'zbekiston Respublikasi, Samarqand iqtisodiyot va servis instituti,
IRB-123 - guruh talabasi
Muallifning elektron manzili: ochilovjavoxir869@gmail.com
Muallifning uyali aloqa raqami: +998 94 916 16 41
<https://doi.org/10.5281/zenodo.15504034>

Annotatsiya: Maqolada xalqaro migratsiya sohasidagi hamkorlikning asosiy yo'nalishlari va uning iqtisodiy hamda ijtimoiy hayotga ta'siri tahlil qilinadi. Global migratsiya oqimlarining ortib borayotgani va turli mamlakatlar o'rtasida migratsiya siyosatining har xil shakllarini qo'llash sharoitida, xalqaro hamkorlikning o'rni muhim ahamiyat kasb etadi. Maqolada AQSh, Germaniya, Kanada kabi rivojlangan mamlakatlar o'rtasidagi migratsiya bo'yicha hamkorlik, qochqinlar va migrantlarga yordam berish, xavfsizlik va integratsiya masalalari, shuningdek, davlatlararo migratsiya siyosatini yaxshilash yo'nalishlari ko'rib chiqiladi. Shuningdek, migratsiyaning ijobiy va salbiy jihatlari hamda zamonaviy tahdidlar muhokama qilinadi. Maqola davlatlararo tajriba almashuvi va O'zbekiston uchun foydali bo'lishi mumkin bo'lgan takliflarni o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: migratsiya, siyosat, xalqaro hamkorlik, xavfsizlik, ijtimoiy moslashuv, integratsiya, xalqaro tajriba, qonunchilik, demografik muvozanat, migrantlar, kadrlar tanlovi.

Аннотация: В статье рассматриваются основные направления международного сотрудничества в сфере миграции и его влияние на экономику и общество. В условиях роста глобальных миграционных потоков и применения различных миграционных политик в разных странах, международное сотрудничество играет важную роль. Анализируется сотрудничество стран, таких как США, Германия, Канада в области миграции, вопросы помощи беженцам и мигрантам, безопасности и интеграции, а также пути улучшения миграционной политики между странами. Также обсуждаются положительные и отрицательные стороны миграции, современные угрозы и международный опыт, полезный для Узбекистана.

Ключевые слова: миграция, политика, международное сотрудничество, безопасность, социальная адаптация, интеграция, международный опыт, законодательство, демографический баланс, мигранты, отбор кадров.

Abstract: The article analyzes the main directions of international cooperation in the field of migration and its impact on economic and social life. In the context of increasing global migration flows and the application of different migration policies by various countries, international cooperation plays an essential role. The paper examines cooperation between countries such as the USA, Germany, and Canada on migration issues, focusing on refugee and migrant assistance, security, and integration, as well as ways to improve intergovernmental migration policies. It also discusses both the positive and negative aspects of migration, contemporary threats, and international experiences that could be beneficial for Uzbekistan.

Key words: migration, policy, international cooperation, security, social adaptation, integration, international experience, legislation, demographic balance, migrants, workforce selection.

Global miqyosda migratsiya jarayonlari tobora jadallashib bormoqda va u turli mamlakatlar o'rtasida mustahkam xalqaro hamkorlikni talab qilmoqda. Buning asosiy sabablari orasida iqtisodiy farqlar, siyosiy beqarorlik, iqlim o'zgarishlari va xavfsizlik masalalari mavjud. Bu holatlar nafaqat migratsiya siyosatining o'zgarishiga olib kelmoqda, balki mamlakatlar o'rtasida migratsiya sohasida o'zaro hamkorlik va tajriba almashishning zarurligini yanada oshiradi.

Xalqaro migratsiya hamkorligi har bir davlat uchun eng yuqori darajadagi strategik muammo hisoblanadi. Hozirgi kunda migratsiya nafaqat milliy xavfsizlik va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash, balki ijtimoiy moslashuv, integratsiya va migrantlarni himoya qilish kabi masalalarni hal etishda ham muhim ahamiyat kasb etmoqda. Xalqaro hamkorlikning rivojlanishi, ayniqsa, migratsiyaning yangi shakllari va tendentsiyalarini inobatga olgan holda, barcha davlatlar uchun global miqyosdagi masalalarga javob berishga yordam beradi. Shu sababli, zamonaviy migratsiya siyosatida, ayniqsa, xalqaro hamkorlik alohida e'tiborni talab qiladi.

Maqolada, AQSh, Germaniya, Kanada kabi rivojlangan mamlakatlar o'rtasidagi migratsiya sohasida amalga oshirilayotgan hamkorlik, qochqinlar va migrantlarga yordam berish dasturlari, xavfsizlik, qonuniylik va integratsiya masalalari ko'rib chiqiladi. Xalqaro migratsiya siyosatidagi eng muhim yo'nalishlar orasida migrantlarni qabul qilish va ularni mamlakatlarga integratsiyalashirish, xavfsizlikni ta'minlash va migratsiya oqimlarini tartibga solish uchun zarur qonunchilik choralari ishlab chiqilmoqda.

Shu bilan birga, xalqaro migratsiya sohasidagi hamkorlikning rivojlanishi, O'zbekiston uchun ham yangi imkoniyatlar yaratadi. O'zbekistonning migratsiya siyosatini rivojlantirish, xalqaro hamkorlikni yanada kuchaytirish va samarali qonunchilikni ishlab chiqish uchun global tajribaga asoslanish zarur.

Asosiy qism. Zamonaviy xalqaro migratsiya hamkorligining asosiy jihatlari quyidagilardan iborat:

— Kanada va Germaniya kabi davlatlar, migrantlarni malakali ishchi kuchi sifatida qabul qilishda, birinchi navbatda, ularga ta'lim va moslashuv dasturlarini taqdim etadi. Bunday dasturlar xalqaro hamkorlikning muhim qismini tashkil etadi. Ta'lim va malaka oshirish dasturlari orqali migratsiya oqimlarining ijobiy ta'sirini kuchaytirish mumkin.

— Evropa Ittifoqi va boshqa xalqaro tashkilotlar migrantlar va qochqinlarga yordam berish uchun o'zaro hamkorlikni kuchaytirmoqda. Bunga yordam dasturlari, qochqinlarni qayta joylashtirish va ijtimoiy moslashuv imkoniyatlari kiradi. Ushbu dasturlar orqali migrantlarga yordam ko'rsatishning xalqaro miqyosdagi tajribalari almashinadi.

— Xalqaro hamkorlikning yana bir muhim jihati – migratsiya xavfsizligini ta'minlashdir. AQSh va Yevropa Ittifoqi davlatlari o'rtasida migratsiya xavfsizligini oshirishga qaratilgan qonuniy mexanizmlar mavjud. Bunda, migrantlarning noqonuniy kirib kelishiga qarshi kurashish va xavfsizlikni ta'minlashga doir siyosatlar asosiy o'rinda turadi.

— Xalqaro hamkorlik, shuningdek, demografik barqarorlikni ta'minlashga yordam beradi. Rivojlangan mamlakatlar, masalan, Kanada va Avstraliya, migratsiya orqali o'z demografik muvozanatini saqlashga intiladi. Xalqaro miqyosda migratsiya oqimlarini

boshqarish va ularning salbiy ta'sirlarini minimallashtirish uchun hamkorlikni kuchaytirish zarur.

— Xalqaro migratsiya hamkorligining muhim yo'nalishlaridan biri – migratsiya oqimlaridan kelib chiqadigan xavfsizlik tahdidlari bilan kurashishdir. Buning uchun, ko'p mamlakatlar o'rtasida migratsiyani nazorat qilish va xavfsizlikni ta'minlashga qaratilgan xalqaro siyosatlar ishlab chiqilmoqda.

1-jadval

Xalqaro migratsiya hamkorligi SWOT tahlili

Kuchli tomonlar	Zaif tomonlar
- Xalqaro miqyosda tajriba almashish va hamkorlikni kuchaytirish.	- Mamlakatlar o'rtasida migratsiya siyosatidagi farqlar.
- Migrantlar uchun ta'lim va ijtimoiy moslashuv dasturlarining samaradorligi.	- Migrantlar uchun ishlash va yashash sharoitlarining pastligi.
- Qonuniy migratsiya tizimining yaxshilanishi.	- Byurokratik to'siqlar va migratsiya jarayonining kechikishi.
- Xavfsizlikni ta'minlashga qaratilgan xalqaro mexanizmlar.	- Migrantlarning xavfsizligi va himoyasi uchun zarur yuridik tizimlarning yetishmasligi.
Imkoniyatlar	Tahdidlar
- Migratsiya siyosatining yaxshilanishi va migratsiya oqimlarini boshqarish.	- Migratsiyaga nisbatan salbiy jamoatchilik kayfiyati.
- Global miqyosda migratsiya bo'yicha yangi hamkorlik tizimlarining yaratilishi.	- Yangi migratsiya oqimlari va qochqinlar oqimining keskin oshishi.
- Migratsiyaning ijobiy ta'siridan foydalanish va iqtisodiy rivojlanishni ta'minlash.	- Terrorizm va xavfsizlik tahdidlari bilan bog'liq migratsiya xavf-xatarlarining ortishi.
- Demografik muvozanatni saqlash va yosh ishchi kuchi orqali iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish.	- Migrantlarning mamlakatlarga integratsiya qilishdagi muammolar.

Xulosa va takliflar. Xalqaro migratsiya sohasida samarali hamkorlikni rivojlantirish uchun mamlakatlar o'rtasida tajriba almashish, qonunchilikni takomillashtirish va yangi mexanizmlar ishlab chiqish zarur. O'zbekiston uchun quyidagi takliflar dolzarbdir:

- Xalqaro migratsiya siyosatidagi hamkorlikni kengaytirish;
- Migrantlarni qabul qilish va integratsiya dasturlarini rivojlantirish;
- Xalqaro tajriba asosida qonunchilikni modernizatsiya qilish;
- Migratsiya oqibatlarini tahlil qilib, salbiy ta'sirlarni oldini olish mexanizmlarini ishlab chiqish.

Xalqaro hamkorlikni kuchaytirish va migratsiya siyosatini yaxshilash orqali, O'zbekiston xalqaro migratsiya jarayonlaridan maksimal darajada foyda olish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

- 1.A. Karimov, "Xalqaro migratsiya va siyosiy barqarorlik", Toshkent, 2020.
- 2.J. Martinez, "Global Migration Trends", London, 2021.
- 3.R. Müller, "European Migration Policies", Berlin, 2019.
- 4.A. Rahimov, "O'zbekiston migratsiya siyosati: muammolar va yechimlar", Toshkent, 2022.
- 5.SAIDAKHMEDOVICH S. T., NODIROVNA M. S. TOLIBOVNA TD THE REFORM OF PROFESSIONS IN THE DIGITAL ECONOMY, THE MOST IN DEMAND IN THE LABOR MARKET OF UZBEKISTAN //Excellencia: International Multi-disciplinary Journal of Education (2994-9521). – 2024. – T. 2. – №. 6. – C. 278-289.